

[Christmas Møller.]

meget lidt om disse Forhold, vilde dette Spørgsmaal nu dukke op, voldsomt, paa samme Maade som det gjorde i 1918—20. Jeg mente derfor at maatte medvirke til, at man saa klart og saa bestemt som muligt fra et saa stort Tal af Landets Repræsentation som muligt sagde: til dette vil vi ikke række Haand. Den anden Begrundelse for Udtrykket: Grænsen ligger fast — idet man naturligvis var klar over, at der med Tysklands Sammenbrud vilde opstaa Mindretalsproblemer paa begge Sider af Grænsen i en ny Belysning — er hele den Fortid, som Slesvig havde. Det vilde jo føre for vidt at gennemgaa historisk den nationalpolitiske Udvikling i Slesvig i det sidste Hundredaar, men det kan simpelt hen ikke bestrides, at fra første Færd, da Nationalitetsproblemet dukker op i Europa og ogsaa i Sydslesvig, dukker det slesvigske Problem, allerede i 1830erne, frem som et Spørgsmaal om det danske Nordslesvig og det tyske Sydslesvig. Der kunde være Strid og Tvivl om, hvor den naturlige Grænse gik mellem den danske og den tyske Del; den forskubbede sig naturligvis, som Aarene gik, men gennem hele Perioden, ogsaa i 1848—50, var Problemet det danske Nordslesvig og det tyske Sydslesvig. Ejderpolitikken og Helstatspolitikken i Mellemkrigsaaarene 1850—64 er der ingen Grund til at komme ind paa.

Men der er alligevel Grund til over for det høje Ting ogsaa at fremhæve, at da en forkert Poiitik i 1864 bevirkede, at vi tabte ogsaa det danske Nordslesvig, den danske Part af Slesvig, indlededes straks derefter den danske Udenrigspolitik af den daværende Konseilspræsident Grev Frijs med eet eneste Sigte — alt andet var ham næsten ligegyldigt —: at faa det danske Nordslesvig tilbage. Og det var for ham naturligvis med en Grænse fra et Punkt paa Sydsiden af Flensborg Fjord vestpaa, sønden om Flensborg over imod Soholm Aa eller noget lignende.

Naar vi tænker paa hele vor forsigtige Politik ellers, jeg tør godt sige den egentlig tysk-orienterede Politik, som jo ikke indlededes af Hegermann-Lindencrone eller af J. C. Christensen, men af Grev Frijs og Estrup, og som gik ud paa een eneste Ting: at faa det danske Slesvig tilbage — ja, man vilde endda tage en Militæralliance med Preussen mod Østrig for at faa det —, er der ogsaa Grund til at fremhæve, at denne som bekendt ikke lykkedes, og Tiderne gik med Kampen i Slesvig fra 1864 til 1914.

Og saa kommer vi efter den første Verdenskrig til Afgørelsen angaaende Sles-

vig. Maa jeg her have Lov til at sige, at det er kun den, som intet Kendskab har til den folkelige og nationale Udvikling i Slesvig, som kan sige, at Danskheden altid var i Tilbagegang i Nordslesvig indtil 1914.

Sandheden er tværtimod den, at efter at Danskheden havde faaet sine haarde Slag ved Udvandringen, ved § 5's Slettelse og ved forskellige andre Forhold, kommer der et Staa-stille i 1890erne. I de følgende 20 Aar op til 1914, da H. P. Hanssen paa 50 Aars Dagen for 1864 gjorde hele Stillingen op, kunde han med Stolthed pege paa, at Danskheden var i Fremtrængen, langsomt, sydpaa, og at den tyske Bevægelse nordpaa var standset; vi holdt Stillingen. Der var mange store tyske Stemmelangt langt mod Nord. Lad mig blot nævne et Eksempel, som jeg husker, fra Rigsdagsvalget i 1912: der var 99 tyske Stemmer i Vojens, altsaa Stationen, som fører Stikbanen ind til Haderslev, hvoraf 92 var Folk i Uniform, Militæruniform, Gendarmeriuniform, Tolduniform. Men naar man tager alt det fra, som man naturligvis skal, kan man sige, at der i 1914 og i 1918—20 var et klart Skel imellem det danske Nordslesvig og det tyske Sydslesvig; dog var der for alle — det ved den, der kender Historien 1918—20 — eet stort og smerteligt Problem: Flensborg og de midtslesvigske Sogne.

Altsaa i 1918—20, da det slesvigske Spørgsmaal dukker op efter Tysklands Sammenbrud, kendte den danske Offentlighed — det maa jeg maaske have Lov til at sige —, den danske Rigsdag, det Danmark, som havde Indflydelse, mere til og havde interesseret sig mere for det slesvigske eller nordslesvigske Spørgsmaal, end man kan sige er Tilfældet med vor Generation i Dag. Jeg beder det høje Ting om at lægge Mærke til den helt fundamentale Forskel mellem 1918—20, da dette Spørgsmaal rejstes, og nu. I 1918—20 foretog den danske Regering og den danske Rigsdag sig egentlig slet ingenting, da Spørgsmaalet dukkede op og det rejstes af H. P. Hanssen i den tyske Rigsdag paa Grundlag af Wilsons Punkter, Folkenes Selvbestemmelsesret og § 5. Ved Mødet i Aabenraa den 17. November bliver Standpunktet formet med en-bloc-Afstemningen plus Afstemningen i Flensborg og de tilstødende Distrikter. Da det er sket, er Danmarks Standpunkt egentlig straks dette — lidt Vanskeligheder er der maaske politisk —, at det vil vi tage, hvis det stemmer sig hjem. Det var ganske klart, at det vilde vi gøre. Der var i og for sig slet ikke mere at tale om. Der var ikke noget Spørgsmaal om Procenter. Der var